

Meddelande om klimatfinansiering

Finansdepartementet

2009-10-15

Dokumentbeteckning

KOM (2009) 475

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén och Regionkommittén Ökade internationella medel för klimatfrågan: ett europeiskt utkast till Köpenhamnsförhandlingarna

Sammanfattning

I meddelandet presenterar kommissionen en skiss för hur den internationella finansieringen av utsläppsminskningar och klimatanpassning i utvecklingsländerna ska kunna ökas.

Meddelandet är svaret på en begäran till kommissionen från rådet om ett underlag för utveckling av EU:s ståndpunkter i vissa finansieringsfrågor. Kommissionens förhoppning är att planen ska förbättra utsikterna för ett ambitiöst avtal vid FN:s klimatkonferens i Köpenhamn i december 2009. Ett sådant ambitiöst förhandlingsresultat är utgångspunkten för de bedömningar som presenteras i meddelandet.

Kommissionen presenterar bedömningar av finansieringsbehov, möjliga finansieringskällor och hur finansieringen kan organiseras samt förslag på tänkbara metoder för att fastställa vad som är ett rimligt bidrag från olika länder, inklusive EU:s medlemsstater. Meddelandet innehåller inget konkret förslag till förhandlingsposition för EU.

Regeringen ser kommissionens meddelande som en god grund för framtagande av en konkret förhandlingsposition för EU om finansiering av klimatåtgärder i utvecklingsländer.

1.1 Ärendets bakgrund

Förenta Nationernas ramkonvention om klimatförändringar antogs 1992. Ett första steg på vägen mot klimatkonventionens långsiktiga målsättning om en stabilisering av halterna av växthusgaser i atmosfären togs när det s.k. Kyotoprotokollet antogs 1997. Kyotoprotokollet delar in vägen mot klimatkonventionens slutmål i så kallade åtagandeperioder, varav den första löper under perioden 2008-2012.

Ett mandat för förhandlingar om utsläppsbegränsningar efter 2012 antogs på Bali 2007. Enligt den tidplan som antogs på Bali ska ett nytt globalt avtal som tar vid när Kyotoprotokollets första åtagandeperiod löper ut slutas vid FN:s klimatkonferens i Köpenhamn den 7-18 december 2009. Finansiering av klimatåtgärder i utvecklingsländer är en nyckelfråga i förhandlingarna om det nya avtalet.

Europeiska rådet har i slutsatser från mars 2009 uttalat EU:s vilja att bidra med sin skäligen andel av ett globalt bidrag inom ramen för ett klimatavtal. Rådet underströk att EU i god tid inför Köpenhamnskonferensen ska utveckla EU:s ståndpunkter i vissa finansieringsfrågor med utgångspunkt i förslag från kommissionen. Kommissionens meddelande om klimatfinansiering är därmed svaret på en begäran från rådet.

1.2 Förslagets innehåll

Meddelandet innehåller inte något konkret förslag till förhandlingsposition för EU. I stället gör kommissionen en bedömning av:

Det globala behovet av finansiering för utsläppsbegränsnings- och anpassningsåtgärder i utvecklingsländer.

I vilken storleksordning olika finansieringskällor kan bidra.

Vilka principer som är rimliga för fördelning av den offentliga finansieringen mellan länder och hur bidraget från EU:s medlemsstater kan beräknas och kanaliseras.

Hur en decentraliserad styrning av klimatfinansieringen kan utformas.

Globalt behov av finansiering

Kommissionen poängterar att de siffror som nämns i meddelandet ska ses som bedömningar av storleksordningen av den finansiering som troligen kommer att behövas givet att ett ambitiöst internationellt avtal kan slutas i Köpenhamn. En utgångspunkt är att ett avtal även omfattar insatser från de ekonomiskt mer avancerade utvecklingsländerna och en utvecklad internationell koldioxidmarknad.

Mot denna bakgrund bedömer kommissionen att det totala behovet för utsläppsbegränsnings- och anpassningsåtgärder i utvecklingsländerna år 2020 uppgår till omkring 100 miljarder euro per år.

För att snabbt komma igång behövs, enligt kommissionens bedömning, under perioden 2010-2012 mellan 5 och 7 miljarder euro per år.

Möjliga finansieringskällor

Kommissionen bedömer att finansieringen långsiktigt kan komma från tre huvudkällor:

Privat och offentlig finansiering i utvecklingsländerna själva bedöms kunna bidra med 20-40 procent av det totala finansieringsbehovet.

Finansiella flöden genererade genom den internationella koldioxidmarknaden bedöms år 2020 kunna bidra med upp till 40 procent eller ca 38 miljarder euro per år.

Kompletterande internationell offentlig finansiering från EU-länderna, andra industrialiserade länder och rikare utvecklingsländer bedöms kunna tillgodose återstoden av finansieringsbehoven. Kommissionen bedömer att år 2020 bör mellan 22 och 50 miljarder euro per år komma från internationell offentlig finansiering. Därtill skulle internationella medel kunna genereras genom att marknadsbaserade styrmedel tillämpas på utsläppen från den internationella luft- och sjöfarten och intäkter från dessa används för klimatfinansiering.

EU:s bidrag till den offentliga finansieringen

Kommissionen föreslår att den offentliga finansieringen från 2013 fördelas mellan de industrialiserade länderna och de ekonomiskt mer avancerade utvecklingsländerna utifrån två kriterier: betalningsförmåga och ansvar för utsläpp. Beroende på vilken vikt som läggs på respektive fördelningskriterium uppgår EU:s andel av den offentliga finansieringen till mellan 10 och 30 procent, vilket motsvarar mellan 0,9 och 3,9 miljarder euro per år 2013 och ökar till mellan 2 och 15 miljarder euro per år 2020.

Kommissionen föreslår att EU lägger fram *ett* gemensamt förslag till offentlig finansiering för perioden efter 2012. Ställning bör då tas till om finansieringen ska ske genom EU-budgeten, om en separat klimatfond ska skapas eller om en kombination av dessa källor ska användas. Direkta bidrag från medlemsstaterna skulle också kunna ingå i förslaget. Om EU-budgeten ska användas uppstår problem i synnerhet för 2013, eftersom utgifterna redan är fastställda i budgetramen för 2007-2013. Utgifter för perioden efter 2013 förhandlas i samband med framtagandet av nästa budgetram. Kommissionen föredrar lösningen med finansiering från EU-budgeten. Om finansieringen inte sker från EU-budgeten menar kommissionen att EU:s interna

bördefördelning bör följa de principer som fastställs på internationell nivå, med beaktande av medlemsstaternas särskilda omständigheter.

2009/10:FPM15

Under perioden 2010-2012 anser kommissionen att EU bör stå för mellan 0,5 och 2,1 miljarder euro per år, finansierat både från EU:s budget och nationella budgetar.

Organisations- och styrningsfrågor

Styrningen av den framtida finansiella arkitekturen bör, enligt kommissionen, vara decentraliserad och ske underifrån.

Som nyckelverktyg för utsläppsminskningar föreslår kommissionen att nationella s.k. low carbon growth plans ska utvecklas av alla länder, utom de minst utvecklade, till 2011. Detta ska även gälla EU som till 2011 föreslås presentera en långsiktig strategi som sträcker sig till 2050. Strategiprocessen ska stödjas av en oberoende koordinationsmekanism.

Vad gäller klimatanpassning föreslås ett decentraliserat angreppssätt där anpassning gradvis integreras i befintliga nationella utvecklingsstrategier och som bygger på befintliga institutioner. Detta utesluter dock inte att en ny kompletterande fond skapas. Ett nytt högnivåforum för internationell klimatfinansiering bör regelbundet följa upp och se över obalanser i finansieringen mellan länder samt mellan utsläppsminskings- respektive anpassningsåtgärder.

1.3 Gällande svenska regler och förslagets effekt på dessa

Inte aktuellt. Meddelandet innehåller inga konkreta lagförslag.

1.4 Budgetära konsekvenser / Konsekvensanalys

Kommissionen bedömer att EU:s bidrag till den offentliga finansieringen bör kunna uppgå till mellan 0,5 och 2,1 miljarder euro per år under perioden 2010-2012, mellan 0,9 och 3,9 miljarder euro per år 2013 och öka till mellan 2 och 15 miljarder euro per år 2020.

Beräknat med kommissionens metod skulle Sveriges bidrag uppgå till mellan 7 och 55 miljoner euro per år under perioden 2010-2012 och till mellan 30 och 400 miljoner euro per år 2020.

Den förhandlingsposition för EU som rådet avses anta utifrån kommissionens bedömningar kan komma att få avgörande betydelse för förhandlingsresultatet i klimatförhandlingarna på FN-nivå och därmed för Sveriges faktiska bidrag.

2.1 Preliminär svensk ståndpunkt

Regeringen välkomnar kommissionens meddelande som är en god grund för framtagande av en konkret förhandlingsposition för EU om finansiering av utsläppsminskningar och klimatanpassning i utvecklingsländer.

Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar och därmed regeringens högst prioriterade miljöfråga. Att minska utsläppen av växthusgaser är en global utmaning som kräver ett globalt svar. Det är därför viktigt att ett nytt globalt avtal kommer på plats som tar vid där Kyotoprotokollets första åtagandeperiod slutar. Den överenskommelse som ska slutas vid FN:s klimatkonferens i Köpenhamn behöver ange kraftfullare utsläppsminskningar, omfatta flera växthusgaser och länder än nuvarande överenskommelse. Som en del av en Köpenhamnsöverenskommelse kommer beslut att behöva fattas om internationell finansiering. Att EU kan enas om en förhandlingsposition i denna fråga är en viktig förutsättning för att ett sådant beslut ska kunna fattas. Som ordförande i EU är det Sveriges uppgift att leda EU och tillsammans med övriga parter verka för att ett nytt klimatavtal antas i Köpenhamn i december.

Vad gäller budgetära konsekvenser som kan komma att belasta EU:s årsbudgetar till följd av detta förslag är regeringens utgångspunkt att dessa bör finansieras genom omprioriteringar inom befintliga anslagsramar inom EU:s budget.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Medlemsstaterna har ännu inte formulerat tydliga ståndpunkter.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

Inte kända.

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

Meddelandet har inte remitterats.

3 Förslagets förutsättningar

3.1 Rättslig grund och beslutsförfarande

Inte aktuellt. Meddelandet innehåller inga konkreta förslag med rättslig grund.

Inte aktuellt. Meddelandet innehåller inga konkreta lagförslag.

4 Övrigt

4.1 Fortsatt behandling av ärendet

En första diskussion om meddelandet ägde rum vid det informella mötet mellan EU stats- och regeringschefer den 17 september 2009. Meddelandet kommer att behandlas av Ekofinrådet den 20 oktober, av miljørådet den 21 oktober samt av Europeiska rådet den 29-30 oktober. Rådet avses då anta slutsatser som beskriver EU:s förhandlingsposition i finansieringsfrågan inför FN:s klimatkonferens i Köpenhamn den 7-18 december 2009.

4.2 Fackuttryck/termer

-